

Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Rotterdam, 11 maart 2025

Betreft: Reactie op de Consultatie fonds voor gemene rekening inzake knelpunten in relatie tot de Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen en de Wet aanpassing fonds voor gemene rekening en vrijgestelde beleggingsinstelling

Geachte meneer, mevrouw

Graag maakt C&B More gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de Consultatie fonds voor gemene rekening naar aanleiding van een motie van mevrouw Van Eijk (Kamerstukken II 2024/25, 36 602, nr. 105) inzake het (blijven) bestaan van knelpunten naar aanleiding van de Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen en de Wet aanpassing fonds voor gemene rekening en vrijgestelde beleggingsinstelling. Wij constateren enkele knelpunten en zien daarom aanleiding om op deze consultatie te reageren.

1. Complexiteit van de definitie ‘beleggingsfonds’ en ‘fonds voor collectieve belegging in effecten’

Om als zelfstandig vennootschapsbelastingplichtig fonds voor gemene rekening als bedoeld in art. 2 lid 4 Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna: Wet VPB 1969) te kwalificeren dient onder andere sprake te zijn van een beleggingsfonds of fonds voor collectieve belegging in effecten als bedoeld in art. 1:1 van de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft). De definities in de Wft zijn afgeleid uit Europese regelgeving. Om vast te stellen of sprake is van een beleggingsfonds of fonds voor collectieve belegging in effecten is diepgaande kennis van de financiële toezichtwetgeving vereist. Doorgaans heeft de belastingplichtige en zijn/haar belastingadviseur niet dergelijke diepgaande kennis, wat leidt tot onzekerheid en onduidelijkheid of sprake is van een transparant, dan wel niet-transparant fonds. Het inschakelen van bijvoorbeeld een financieel advocaat met kennis van financiële toezichtwetgeving leidt tot additionele kosten waarbij de vraag is of alle onzekerheid en onduidelijkheid wel kan worden weggenomen.

Nu duidelijk is dat het fonds voor gemene rekening in de zin van art. 2 lid 4 Wet VPB 1969 een voorrangsplek heeft in de Wet VPB 1969, bestaat de voorgenoemde onzekerheid en onduidelijk ook

voor bepaalde personenvennootschappen, zoals CV's en buitenlandse personenvennootschappen. De onzekerheid en onduidelijkheid in de praktijk is daarmee groot.

2. Nadelige gevolgen van de inkoopvariant

Om vennootschapsbelastingplicht te voorkomen kan worden overwogen de fondsvoorwaarden zodanig aan te passen dat sprake is van een inkoopfonds. De bewijzen van deelgerechtigdheid (hierna: participaties) kunnen dan uitsluitend aan het fonds zelf worden vervreemd. Dit kan leiden tot de volgende knelpunten:

1. verschuldigdheid van overdrachtsbelasting bij inkoop
2. hoe om te gaan met fusiefaciliteiten

2.1 Verschuldigdheid van overdrachtsbelasting bij inkoop

De wijziging naar een zogenoemde inkoopvariant kan in de toekomst echter leiden tot overdrachtsbelastingclaims bij bepaalde participanten. Dit doet zich bijvoorbeeld voor wanneer een participant (tezamen met een verbonden lichaam of een verbonden natuurlijk persoon of tezamen met zijn echtgenoot, bloedverwanten en aanverwanten in de rechte lijn en in de tweede graad van de zijlijn) een belang van ten minste één derde in een vastgoedfonds houdt en een andere participant zijn participaties vervreemdt.

Omdat sprake is van een inkoopfonds, worden de participaties door het fonds ingekocht en later weer uitgegeven. Hierdoor verandert de gerechtigdheid tot het fondsvermogen voor de achterblijvende participanten kortstondig. Op grond van art. 2 lid 2 van de Wet op belastingen van rechtsverkeer (hierna: WBR) is de verkrijging van economisch eigendom belast met overdrachtsbelasting. Ook de (tijdelijke) uitbreiding van de gerechtigdheid in het vastgoedfonds is in beginsel belast met overdrachtsbelasting. In art. 2 lid 5 van de WBR is bepaald dat de verkrijging van rechten van deelneming in een beleggingsfonds of een fonds voor collectieve belegging in effecten als bedoeld in artikel 1:1 Wft is vrijgesteld van overdrachtsbelasting. Echter, deze vrijstelling is op grond van art. 2 lid 6 onder a of b WBR niet van toepassing indien een participant al dan niet tezamen met een verbonden lichaam of een verbonden natuurlijk persoon, of al dan niet tezamen met zijn echtgenoot, bloedverwanten en aanverwanten in de rechte lijn en in de tweede graad van de zijlijn, een belang van ten minste één derde in het vastgoedfonds heeft. In dat geval wordt de (tijdelijke) uitbreiding van het economisch eigendom alsnog aangemerkt als een belaste verkrijging voor de overdrachtsbelasting. Dat de participaties direct na de inkoop door het fonds worden vervreemd aan een derde is voor de overdrachtsbelasting niet van belang. Voor de toetsing of sprake is van een derde belang in het fonds is de (tijdelijke) uitbreiding als gevolg van de inkoop inbegrepen, evenals overige (tijdelijke)

uitbreidingen en verkrijgingen binnen een tijdsverloop van twee jaren.¹ Hierdoor zal in de praktijk worden aangelopen tegen de nadelige gevolgen voor de overdrachtsbelasting.

Het knelpunt bij een zogenoemd inkoopfonds is dat de economische gerechtigdheid van de achterblijvende participanten tot het vastgoed in het fonds bij inkoop tijdelijk toeneemt, hetgeen kan leiden tot een belaste verkrijging voor de overdrachtsbelasting. Dergelijke nadelige gevolgen voor de overdrachtsbelasting zijn bij een directe vervreemding niet aan de orde. De wijziging van de fondsvoorwaarden naar een inkoopfonds om vennootschapsbelastingplicht te voorkomen heeft dus potentieel nadelige gevolgen voor de overdrachtsbelasting.

2.2 Geruisloze fusie

Een ander aandachtspunt bij de inkoopvariant is de toepassing van de faciliteit van de geruisloze fusie. Volgens onderdeel 5 van het Fondsenbesluit vormt een overgang krachtens algemene of bijzondere titel een vervreemding. Een inkoopfonds moet, indien het zal gaan fuseren met een andere entiteit, extra stappen nemen om tot een fusie over te kunnen gaan. Bij een fusie zullen de participaties moeten overgaan van de overdrager naar de overnemer. Op basis van onderdeel 5.2 van het Fondsenbesluit is nog steeds sprake van een inkoopfonds indien de participaties van de overdrager worden ingekocht en kort daarop diezelfde participaties aan de overnemer worden verkocht. Als echter het gehele belang bij de fusie zal worden overgedragen, zullen de participaties in delen moeten overgaan. Indien namelijk alle participaties in één keer worden ingekocht door het fonds, is immers geen sprake meer van een fonds.

¹ Art. 2 lid 7 WBR